

Utdannings-
direktoratet

Trygt og godt barnehagemiljø – digital kompetansepakke

Statsforvalteren Oslo og Viken

27.oktober 2022

Rammeplan 2017

Livsmestring og helse

- Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.
- Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

- Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

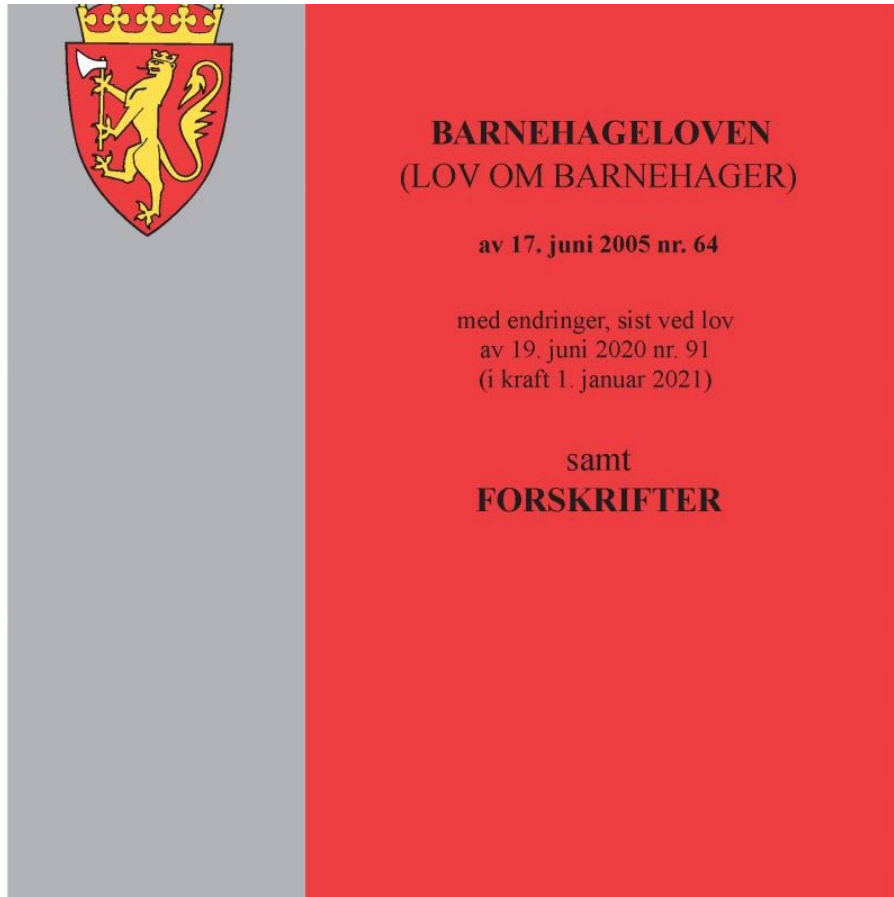

Lek - vennskap - fellesskap

- Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap.
- Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.
- I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.
- Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.
- I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.
- Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap

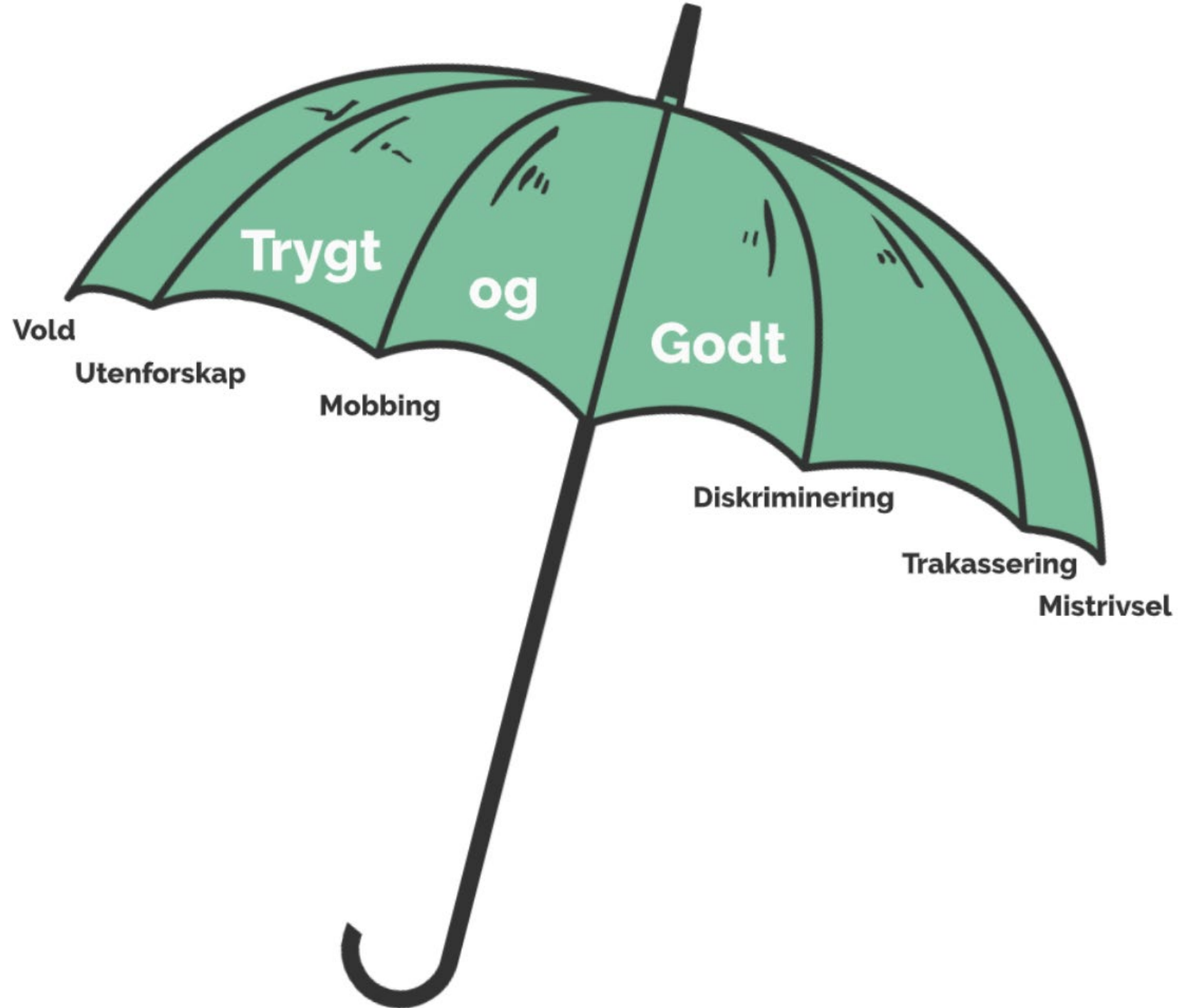

Kapittel VIII

- § 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid
- § 42 Aktivitetsplikt
- § 43 Skjerpet aktivitetsplikt

- § 3 Barns rett til medvirkning – og hensynet til barnets beste

SEKTORMÅL FOR BARNEHAGE

- Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø
- Barn som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet

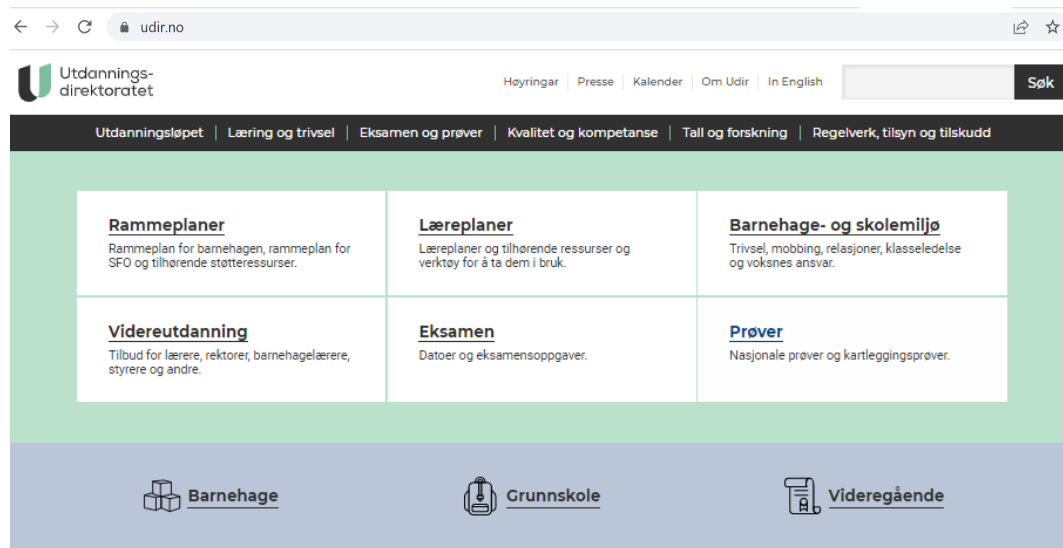
Hva er en kompetansepakke?

Hva er en kompetansepakke?

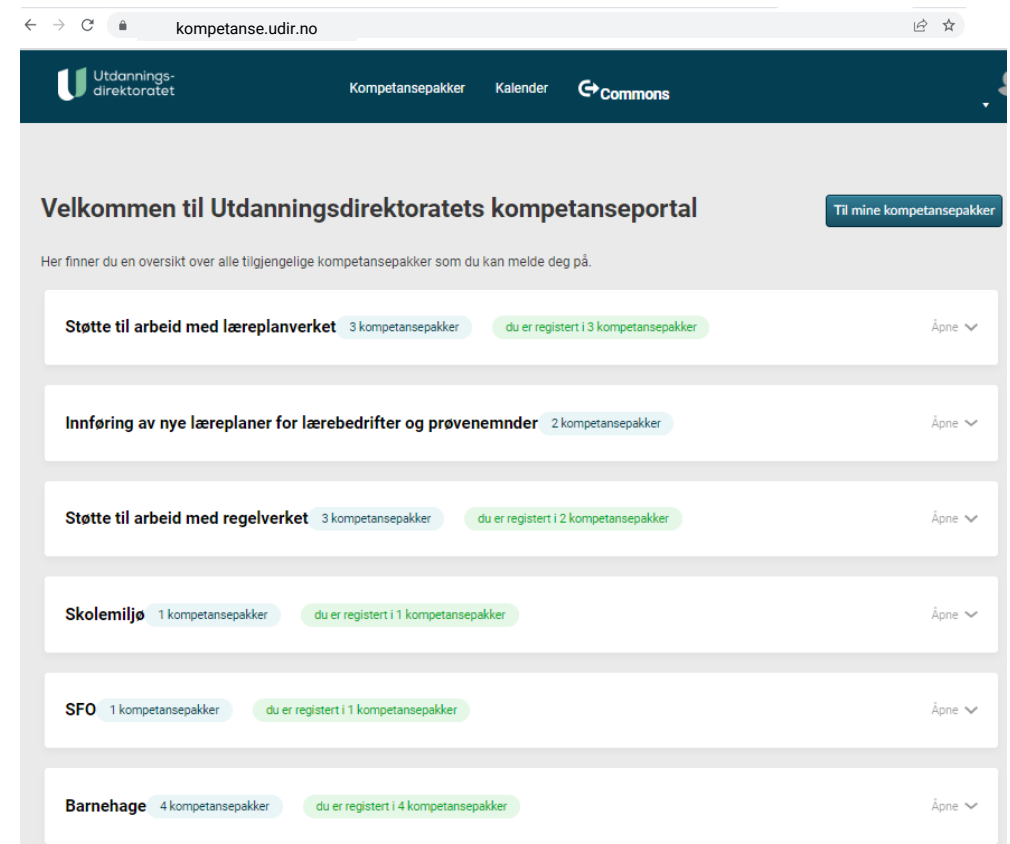
Nettressurser og kompetansepakker

Udir.no

The screenshot shows the homepage of Udir.no. At the top, there is a navigation bar with the Udir logo, a search bar, and links for 'Høyringer', 'Presse', 'Kalender', 'Om Udir', and 'In English'. Below this is a dark blue navigation bar with links for 'Utdanningsløpet', 'Læring og trivsel', 'Eksamen og prøver', 'Kvalitet og kompetanse', 'Tall og forskning', and 'Regelverk, tilsyn og tilskudd'. The main content area is a grid of six boxes: 'Rammeplaner', 'Læreplaner', 'Barnehage- og skolemiljø', 'Videreutdanning', 'Eksamen', and 'Prøver'. At the bottom, there are three icons for 'Barnehage', 'Grunnskole', and 'Videregående'.

Kompetanse.udir.no

The screenshot shows the 'kompetanse.udir.no' portal. The top navigation bar includes the Udir logo, 'Kompetansepakker', 'Kalender', and 'Commons'. The main heading is 'Velkommen til Utdanningsdirektoratets kompetanseportal' with a button 'Til mine kompetansepakker'. Below the heading is a list of competency packages with the following details:

Competency Package	Number of Packages	Registration Status	Action
Støtte til arbeid med læreplanverket	3 kompetansepakker	du er registrert i 3 kompetansepakker	Åpne
Införing av nye læreplaner for lærebedrifter og prøvenemnder	2 kompetansepakker		Åpne
Støtte til arbeid med regelverket	3 kompetansepakker	du er registrert i 2 kompetansepakker	Åpne
Skolemiljø	1 kompetansepakker	du er registrert i 1 kompetansepakker	Åpne
SFO	1 kompetansepakker	du er registrert i 1 kompetansepakker	Åpne
Barnehage	4 kompetansepakker	du er registrert i 4 kompetansepakker	Åpne

Nytt til barnehage- og skolestart

Her finner du en oversikt over endringer og nyheter for barnehage, SFO og skole. Vi oppdaterer artikkelen ut august om det kommer noe nytt.

Siste nytt

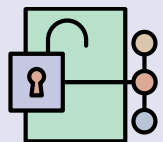
Ledelsen i Utdanningsdirektoratet
ARTIKKEL | 15.08.2022

Gjennomføring av videregående opplæring
STATISTIKK | 10.08.2022

9 av 10 søkere har fått tilbud om plass
STATISTIKK | 02.08.2022

Om kompetansepakker

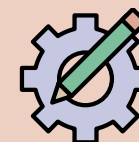
Åpne og fritt tilgjengelig **for alle.**

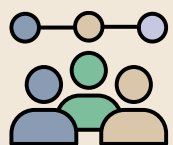
Nært knyttet til praksis og rammeplaner og læreplan.

Prosess- og lederstøtte.

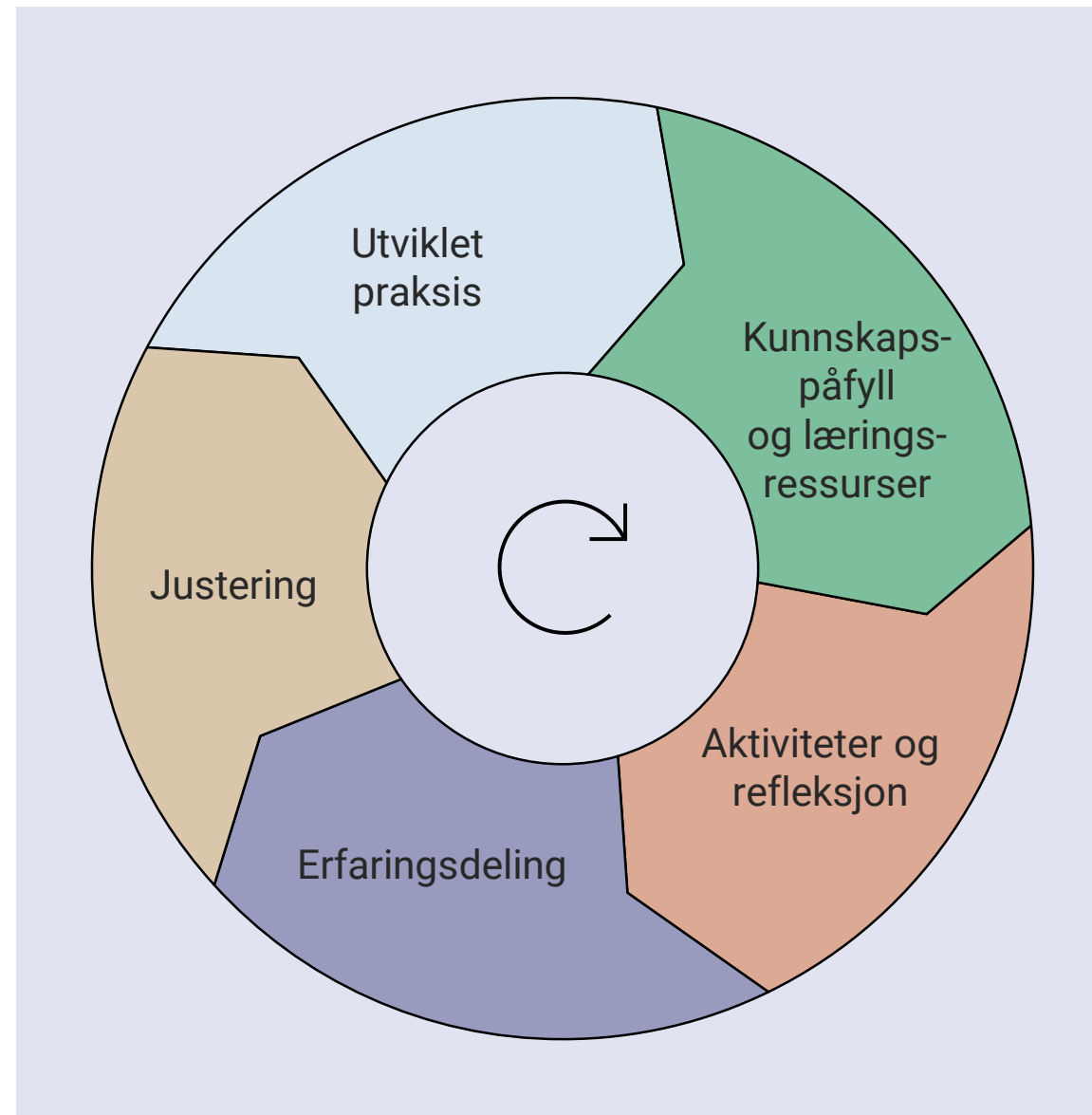

Tilpasses lokalt.

Brukes over tid, i profesjonsfelleskap.

En ramme for utviklingsarbeid

Kompetansepakke barnehagemiljø

1. Introduksjonsmodul
2. Psykososialt barnehagemiljø
3. Følge med, melde fra, undersøke
4. Tiltak
5. Skriftlig plan
6. Fellesskapende aktiviteter
7. Barns utvikling

Modul 0 - Introduksjon

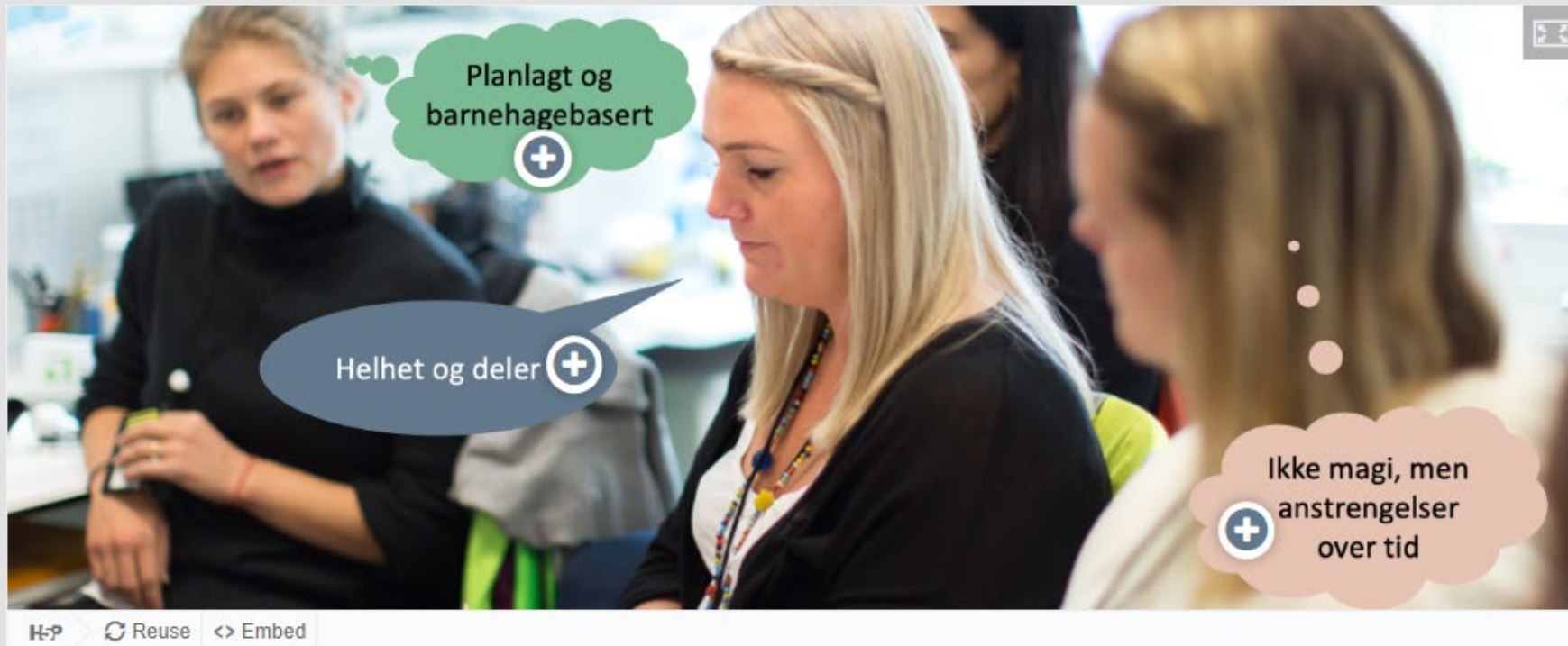
- Presentasjon av innhold
- Valg av rolle
- Læring gjennom kompetansepakken
- Faktorer
 - Ledelse
 - Foreldre
 - Laget rundt barnehagen
- Lærende organisasjon
- Hvor er vi – hvor skal vi – og hvordan oppnå ønsket tilstand
- Lederstøtte

0.4 Hvordan skal du lære gjennom arbeid med kompetansepakken?

Som ansatt i barnehage bruker du det aller meste av tiden din på det konkrete arbeidet med å ivareta barnas behov for omsorg, trivsel, trygghet og lek, og å fremme barnas læring og danning. Samtidig er din måte å jobbe på i stadig utvikling. Du gjør erfaringer og oppdagelser i det daglige arbeidet som fører til endringer og forbedringer. Denne utviklingen er som regel ikke planlagt - den går av seg selv og fører til at du gjør en bedre og bedre jobb.

Ved å trykke på + tegnene i bildet, får du fram tekst om hva planlagt og barnehagebasert kompetanseutvikling er, hvordan helheten og delene spiller sammen, og hvordan dere må arbeide godt over tid for å nå ønsket tilstand.

[Her kan du laste ned teksten som helhet i pdf.](#)

0.6 Lærende møter (video)

En del av arbeidet med kompetansepakken kommer til å gjennomføres på ulike møtearenaer, både i grupper, på avdelinger/baser og i et samlet personale. Det er viktig at disse møtene fungerer så godt som mulig, og at det blir *lærende møter*.

Under finner dere en film med Knut Roald om hvordan møtene i personalet kan bli så involverende og lærende som mulig. Dere får høre om møter i barnehage A, der lederen starter møter med å informere, deretter er det en felles diskusjon som avsluttes med en avstemning. Dere får også høre om barnehage B, der alle ansatte har fått tenke igjennom noen spørsmål før de kommer til møtet, og der møtet starter med en idemyldring i grupper.

Utdanningsdirektoratet

Profesjonsmøter som videreutvikler praksis - Knut Roald

BARNEHAGEMILJØ

PROFESJONS-MØTER SOM VIDEREUTVIKLER PRAKSIS

KNUT ROALD - HVL

17:23

0.8 Aktivitet: Hvor skal vi, hvor er vi og hvordan kan vi oppnå ønsket tilstand?

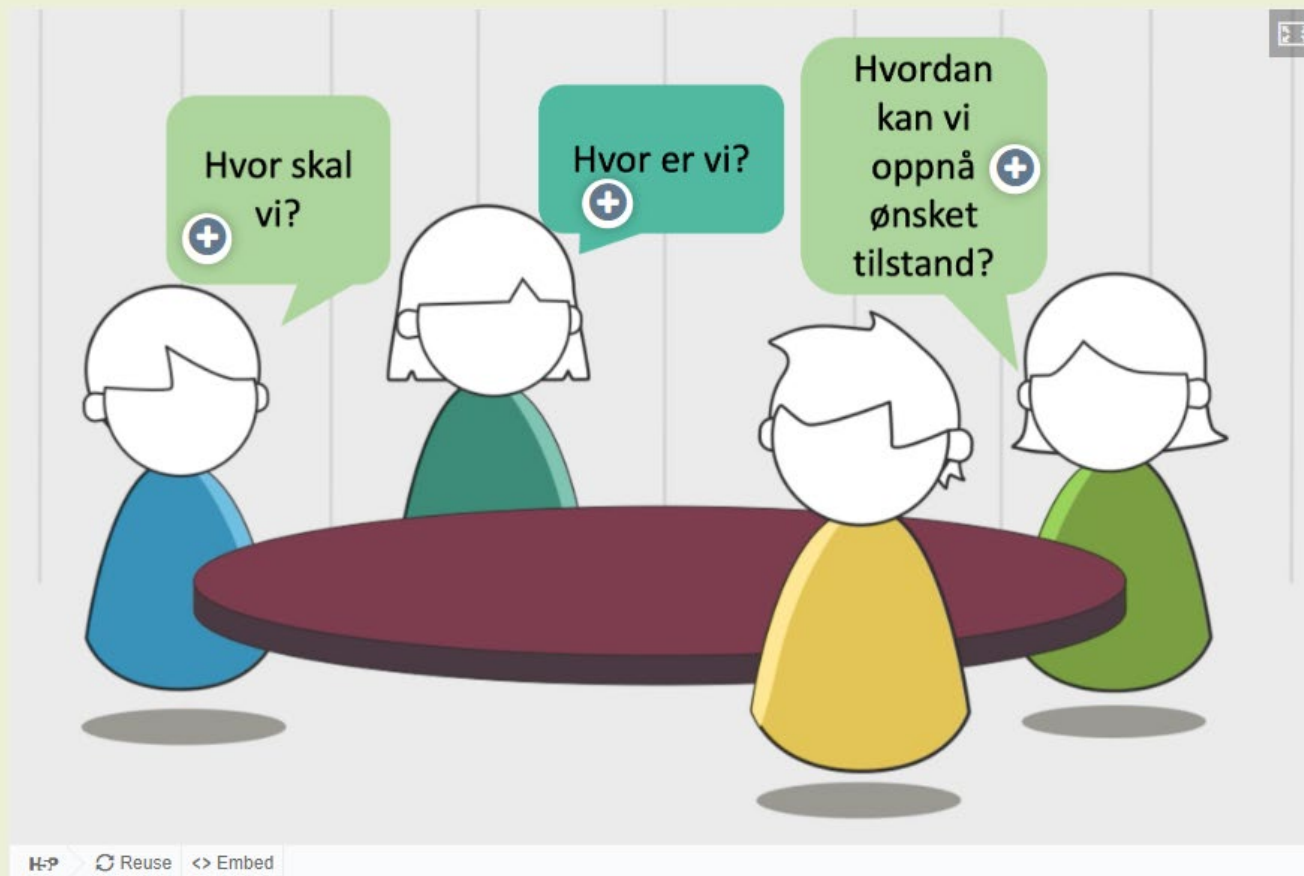
Oppgave

Før du skal i gang med kompetanseprosessen sammen med de andre i barnehagen, kan det være nyttig å tenke over

- hva du og kollegene dine ønsker å oppnå med prosessen
- hvor dere er i dag
- hvordan dere kan jobbe for å oppnå det dere ønsker.

Dere skal derfor nå jobbe med en oppgave rundt disse spørsmålene. Du skal først jobbe på egenhånd. Deretter skal du drøfte i en gruppe, og til slutt skal gruppene dele i plenum.

Individuelt

H-P Reuse <> Embed

[Her kan du laste ned de tre spørsmålene som pdf.](#)

L.2 Planlagt endring (video)

For styrer og eier

Planlagt endring

Barnehagen din er nå på vei inn i en planlagt endrings- og kompetanseutviklingsprosess. For å lykkes godt med prosessene, er det nødvendig å tenke over ulike dimensjoner i slike prosesser.

På denne siden, og på de to neste, finner du til sammen ni filmer med Dag Ingvar Jacobsen, professor ved Universitetet i Agder. Det er mye å forholde seg til, men vi er sikre på at du vil ha et stort utbytte av innholdet, og at det vil føre til mange gode diskusjoner mellom dere som har ansvaret for å lede endringsprosessene på en best mulig måte. Ledere i piloteringa av denne kompetansepakken, forteller at det var helt avgjørende for dem å ha med seg dette grunnlaget inn i arbeidet med å lede endring.

På hver side finner du tre filmer. Vi har lagt inn noen refleksjonsspørsmål nederst på hver side. Dere kan gjerne reflektere sammen oftere enn det. Vi anbefaler at dere gir hverandre frister for når dere skal ha sett de ulike filmene, og at dere finner tidspunkt for felles refleksjon.

[1. Ledelse av planlagt endring](#)

[2. Logikk og utfordringer](#)

[3. Endringsagenten som drivkraft](#)

L.7 Lag en plan (aktivitet)

For styrer og eier

Lag en plan for arbeidet

Dere skal nå lage en grovplan for arbeidet med kompetansepakken. Foreløpig har dere ikke nok innsikt i de ulike modulene til å vite hva som kreves, så dere må sikkert justere på planen underveis, men det er bare bra. Kloke utviklingsprosesser der mennesker er involvert kjennetegnes av justeringer. Her er noen punkter dere bør tenke over i utarbeidelse av planen:

- Når skal dere ha oppstart med hele personalet?
- Hvordan fordeler dere arbeidet med de ulike modulene utover de neste semestrene?
- Hvilke arenaer for felles læring har dere og hvordan skal disse brukes?
- Hvor mye skal dere forvente at de ansatte forbereder seg til møter?
- Hvilke andre forventninger har dere til innsats fra de ansatte?
- Hvilken tid skal de ansatte bruke til oppgaver i kompetansepakken?
- Hvordan skal dere som er ledere følge med på hvordan den enkelte medarbeider følger opp arbeidet?
- Hvilke forventninger har du til støtte og oppfølging fra eier/myndighet/PPT/høgskole/universitet?
- Skal barnehagen din samarbeide med andre barnehager i kommunen/regionen? Hvordan?

Tips

Tidsplanen bør lages fysisk og henges opp et sted. Ta gjerne med noen stikkord som sier noe om forventninger til de ansatte - og hva de kan forvente av dere. Kanskje dere bør ha et møte der dere involverer de ansatte og drøfter forventninger til hverandre?

Modul 1 – psykososialt barnehagemiljø

- Regelverk
- Psykososialt barnehagemiljø
 - Sentrale begrep
 - Lytte til barn
 - Ulike forståelser av mobbing
- Samarbeid barnehage – hjem
- Barnehage som verdibasert virksomhet

1.0.2 Om modul 1 Lederstøtte

For styrer og eier

I denne lederstøtten gir vi noen råd og innspill til arbeidet med modul 1. Modulen er bygd opp med 4 kapitler som inneholder filmer, tekster, lydfiler og oppgaver som samlet skal styrke barnehagepersonalets forutsetninger for å fremme et trygt og godt psykososialt miljø. Arbeidet med modulen sikter mot at personalet videreutvikler felles kunnskapsgrunnlag om barnehagelovens og rammeplanens føringer for psykososialt miljø, og om inkludering, sosialt samspill, krenkelser og anerkjennelse i barnehagen. Dette er en målsetting som samtidig bygger opp under det overordnede målet i kompetansepakken.

Vi anbefaler at ledergruppa i barnehagen setter seg godt inn i innholdet og innspillene som gis til de ulike ressursene. Som i modul 0, kan det være lurt å lage en enkel oversiktlig plan over når og hvordan arbeidet skal foregå. Modulen legger opp til både individuelle og kollektive læringsprosesser, der IGP-metodikk og rekkeframlegg brukes aktivt. Det vil si læringsprosesser der man først gjør en individuell forberedelse, deler og diskuterer i grupper og til slutt løfter gruppenes innspill opp i plenum. Rekkeframlegg vil si en styrt måte der hver enkelt etter tur legger fram sine innspill. En tilnærming som sikrer at alle kommer til ordet på en systematisk måte. Hvis dere er usikre på disse tilnærmingene, så anbefaler vi at dere ser filmen om lærende møter med Knut Roald i modul 0 (ressurs 0.5). Utfordringer med individuelle og kollektive læringsprosesser handler også om når disse skal foregå. Dere må derfor tenke nøye gjennom når og hvor de skal skje. Videre kan det være hensiktsmessig at noen av ressursene fordeles i personalet, der de som har fått tildelt en ressurs har ansvar for å lage et sammendrag av den i plenum. Og sist men ikke minst, vurder hvilke ressurser dere vil legge ekstra vekt på, hvilke dere skal "skumlese" og om det er noen ressurser som det ikke er nødvendig å arbeide med.

Moduloversikt med noen innspill til ressursene

[Kapittel 1.0: Introduksjon](#)

[Kapittel 1.1: Regelverk](#)

[Kapittel 1.2: Psykososialt barnehagemiljø](#)

[Kapittel 1.3: Samarbeid barnehage-hjem](#)

[Kapittel 1.4: Barnehage som verdibasert virksomhet](#)

[Kapittel 1.5: Avslutning](#)

Her introduseres modulen sammen med mål for modul 1 og det overordnede målet. Vi anbefaler at filmen sees i samlet personale, gjerne som en form for "kick-off" på modulen der det for eksempel kan være litt enkel servering for å skape en god stemning. Videre mener vi det er lurt å bruke litt tid på målet til modulen. Utforske det sammen: Hva legger vi i målet og hva betyr det for oss. Kombinert med dette kan ledelsen legge fram plan for arbeidet med modulen og forventninger til prosessene.

Flere av ressursene har utdypende tillegg nederst på siden. Det er ikke forventet at disse bearbeides. Samtidig vet vi at enkelte gjerne vil utforske mer, og da er det kjekt med tilgang på utdyping og henvisning til annen litteratur. Flere steder er også tekster lagt inn som pdf. Rett og slett fordi en del foretrekker å laste ned og skrive ut. Å lese på skjerm kan over tid være krevende, og det er ikke sikkert at alle har lett tilgang til pc eller nettbrett.

Lykke til med ledelse av arbeidet med modul 1.

1.2.2 Sentrale begrep

Tips

For å gjøre arbeidet mindre omfattende (flere sider med tekst), kan begrepene fordeles til lese-par. Da kan hvert par sette seg inn i sin tekstdel og oversette den til konteksten de/dere er i, etterfulgt av kort deling i plenum der leseparene spiller sin tekstdel. På denne måten får man fordelt, kontekstualisert og løftet innholdet i det kollektive rommet.

Felles forståelse av faglige begrep er viktig for å kommunisere presist i arbeidet med å fremme trygge og gode barnehagemiljø. For å lykkes med bestemmelsene om psykososialt miljø, må dere jobbe fram en god forståelse og praksis knyttet til regelverket. Start gjerne med diskutere sentrale begrep. Hensikten er å bidra til nyansert forståelse og bevissthet, gjennom å synliggjøre viktige forskjeller og presiseringer.

Nedenfor ser dere en liste over sentrale begrep som loven og rammeplanen bruker når det er snakk om et trygt og godt barnehagemiljø. Under hvert enkelt punkt pakkes begrepene ut. Ved at hele personalet fordypet seg i begrepene, styrkes forutsetningene for å oppfylle kravene i regelverket, og slik sikre at barna får et trygt og godt barnehagemiljø.

Trykk på begrepene for å få fram tekstelementene.

- > **Psykososialt miljø**
- > **Trygt og godt barnehagemiljø**
- > **Krenkelser og mobbing**
- > **Nulltoleranse**
- > **Forebygging**
- > **Aktivitetsplikten**
- > **Skjerpet aktivitetsplikt**
- > **Hensynet til barnets beste**
- > **Retten til å medvirke**

1.4.4 Subjektive opplevelser og objektive kriterier

“ Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv.

Alle barn har rett til å bli hørt

Alle barn har rett til å gi uttrykk for sitt syn i saker som gjelder dem selv. Dette er et prinsipp som følger av Barnekonvensjonen og Grunnloven, og som også er tatt inn i barnehageloven § 3. Denne retten er også tydeliggjort i barnehagelovens regler om psykososialt barnehagemiljø – gjennom en plikt til å følge opp hvis barnet selv sier at det ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Barnets opplevelse tillegges stadig større vekt, og dette henger sammen med de siste tiårenes fundamentale endringer i synet på barn. I korthet handler det om at barn er i stand til å gi uttrykk for egne opplevelser og erfaringer – dersom de får komme til orde. Videre handler det om å se hvert enkelt barn som subjekt, i den forstand at hvert enkelt barn er unikt og dermed har unike opplevelser og erfaringer, som kan skille seg fra andres. Ikke minst gjelder dette i forhold til voksne, som har levd lengre og dermed har mer erfaring. Dette må ikke forveksles med at barns opplevelser er av mindre betydning.

Forholdet mellom barn og voksnes opplevelse

Det kan allikevel synes som at det fortsatt kan være noe utfordrende for voksne å forholde seg til barns opplevelser, kanskje særlig når de fraviker voksnes opplevelser. Dette kan skyldes at vi fortsatt har innslag av paternalistisk kultur, der blant annet voksnes perspektiv råder over barns perspektiv. Dette kommer til uttrykk i ulike tilnærminger og praksiser knyttet til barn og unge. I forbindelse med arbeidet med å fremme et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø kan det være aktuelt å belyse dette opp mot ulike tilnærminger til fenomenet mobbing.

Hvordan barns opplevelser blir tillagt objektive kriterier

I kapittel 1.2 ble det gjort rede for at synet på mobbing er i endring. Tidligere var mobbing tilknyttet forhold i individet, mens nå er fokuset dreid mot å legge mer vekt på prosesser i miljøet. Det er likevel slik at vi fortsatt har innslag av individorienterte tilnærminger [1]. En slik tilnærming inneholder et krav om gjentatte negative handlinger som blir utspilt over en viss tid før vi kan betegne noe som mobbing. Gjentakelse og utstrekning i tid framstår med dette som objektive kriterier for mobbing. Et annet eksempel er krav om at handlingene bevisst må være utført for å skade andre. Dermed blir også *intensjonalitet* et kriterium for mobbing.

Slike tilnærminger kan komme til å stå i veien for barnets opplevelse av å være mobbet. Eksempelene viser at voksne har en definisjonsmakt, som også kan kalles objektive kriterier, som trumfer barnets opplevelse.

Motstridende opplevelser

Det kan ofte være vanskelig å si med sikkerhet hva som objektivt har skjedd i ulike situasjoner. Alle barn har rett til sin opplevelse, rett til å gi uttrykk for den og rett til egnet oppfølging. Dersom vi havner i en situasjon hvor barn har motstridende opplevelser, må vi finne gode måter å løse dette på. Målet er ikke alltid å finne ut av hvem som har rett eller hvem som har «riktig» opplevelse. Alle barna må bli lyttet til, og få egnet hjelp og støtte, slik at de opplever anerkjennelse for sine syn - fordi det er av avgjørende betydning for utvikling av barnets sunne selvforhold [2].

Modul 2 – Følge med, melde fra og undersøke

- Plikten til å følge med, melde fra og undersøke
- Observasjon i barnehage
- Undersøkende samtaler med barn
- Undersøkende samtaler med foreldre

▼ 2.1 Plikten til å følge med, melde fra og undersøke

2.1.1 De tre delpliktene (video)

▶ 2.2 Observasjon i barnehagen

▶ 2.3 Undersøkende samtaler med barn

▶ 2.4 Undersøkende samtaler med foresatte (kapittel for lederteamet)

▶ 2.5 Modulavslutning

Hjem

Kunngjøringer

Oppgaver

Diskusjoner

Karakterer

Personer

Sider

Filer

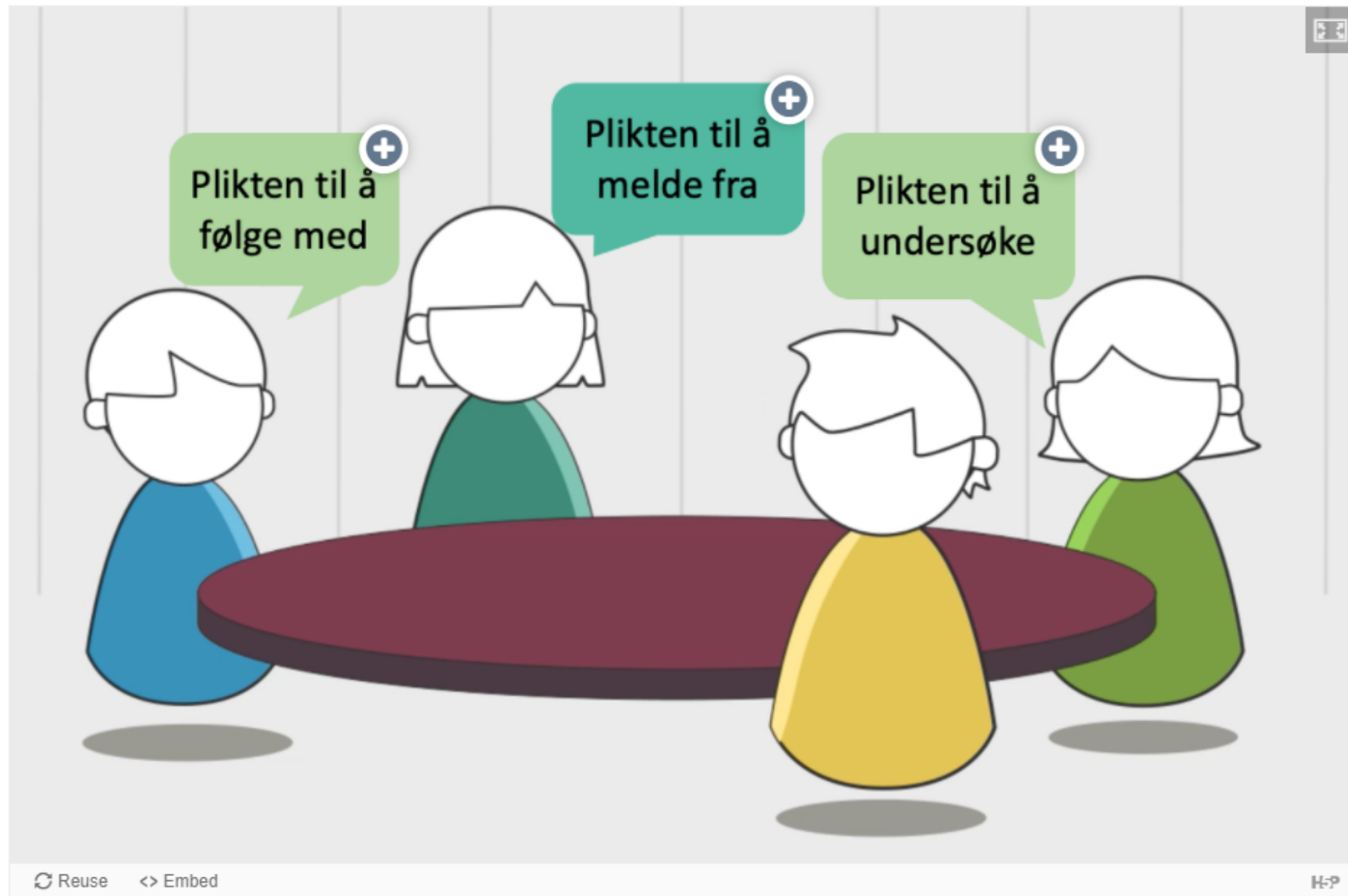
Emneoversikt

Læringsmål

Kategori

BigBlueButton (Formerk

Her finner du tre filmer om delpliktene, med Anita Rolland F. Fuglesang, som har en varighet på til sammen ca. 12 minutter. Etter du har sett filmene, skal du se på refleksjonsspørsmålet under.

2.2.6 Hvordan sammenstille informasjon gjennom analyser og vurdering (aktivitet)

For at dere skal ha nytte av observasjonene dere har gjort, må dere reflektere over observasjonene, både alene og sammen. Arbeidet må ikke stoppe der, refleksjonene må føre til handling. Mona Halsauet Frønes fra Dronning Mauds Minne Høgskole tar for seg dette i denne filmen.

Hva gjør vi med observasjonene våre - Mona Halsauet Frønes

Utdanningsdirektoratet

BARNEHAGEMILJØ

Å SAMMENSTILLE
INFORMASJON

MONA
HALSAUNET
FRØNES
-
DMMH

05:11

2.3.1 Om undersøkende samtaler med barn og krav til personalets samtalekompetanse (video)

Vi skal nå se nærmere på undersøkende samtaler med barn. På bildet under er det fem korte filmer som tar opp sentrale aspekter knyttet til temaet.

Undersøkende samtaler med barn

1. Introduksjon
2. Rammer og forberedelser
3. Barns kommunikasjon
4. Dialogisk prinsipp
5. Etikk

H-P Reuse <> Embed

[Her kan du laste ned tekstversjon av filmene i pdf.](#)

Modul 3 - Tiltak

- Plikten til å sette inn tiltak
- Tiltak – perspektiver og handlingsreportoar
 - Godt emosjonelt klima
 - Barnemøter
 - Hvordan støtte barn i lek
 - Voksnes rolle
- Samarbeid barnehage - hjem

3.2.2 Barnemøter om barnehagemiljøet (video)

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til, at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Dette kan, og bør, skje på mange ulike måter, og er avhengig av at barns uttrykk, følelser og kommunikasjon blir tatt på alvor.

Barnemøter om miljøet - Kari Nergaard

Utdanningsdirektoratet

BARNEHAGEMILJØ

BARNEMØTER
OM MILJØET

KARI
NERGAARD
-
DMMH

04:06

3.2.5 Hvordan støtte barn i lek (video)

Rammeplanen krever at leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og at lekens egenverdi anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Videre skal den være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. Dette stiller krav til ansattes handlingskompetanse.

Kristin Danielsen Wolf gir i filmene *Lekestøtte til de yngste barna i barnehagen* og *Lekestøtte til de eldste barna i barnehagen* innblikk i avgjørende faktorer for et støttende, inspirerende og utviklende lekemiljø i barnehagen. Se gjerne begge filmene eller velg den filmen som er mest aktuell for deg/personalgruppen, og arbeid deretter med spørsmålene i *Dette må vi utforske og reflektere over*.

Hvordan kan vi gi lekestøtte til de yngste barna i barnehagen?

Lekestøtte til de yngste barnehagebarna

I denne filmen snakker Kristin Danielsen Wolf om lekestøtte til de yngste barna i barnehagen.

0:00 / 12:04

▶ 🔊 🗄 ⋮

3.3.1 Foreldres medvirkning i tiltak (video)

Foreldrene er en viktig kilde til informasjon om hvordan barna i barnehagen har det. De kan også være en viktig ressurs i arbeidet med å skape et inkluderende og godt barnehagemiljø. Ansvaret for å legge til rette for de gode dialogene ligger hos den profesjonelle parten, altså barnehagen.

Under finner du to filmer til personalet (Samarbeid med foreldrene) og en som kan vises til foreldrene (Film for foreldrene).

[Samarbeid med foreldrene](#)

[Film for foreldrene](#)

I denne filmen snakker Ingrid Lund om barnehagepersonalets ansvar og rolle i tre ulike faser i dialogen: Koblingsfasen, utviklingsfasen og den avsluttende fasen.

I samarbeid med foreldre for et trygt og godt barnehagemiljø - Ingrid Lund

Utdanningsdirektoratet

BARNEHAGEMILJØ

I SAMARBEID MED
FORELDRE FOR
ET TRYGT OG GODT
BARNEHAGEMILJØ

INGRID LUND
-
UiA

06:53

Modul 4 – Skriftlig plan

- Regelverk om skriftlig plan
- Saksgang
- Tverrfaglig samarbeid
 - Barn i systemer
 - Når skal vi hente inn hjelp?
 - Hvordan henter vi inn hjelp?

4.3.2 Når skal vi hente inn hjelp?

Ifølge rammeplanen for barnehage skal styreren sikre at barnehagen har innarbeidd rutinar for samarbeid med relevante institusjonar, slik som skulen, helsestasjonen, PP-tenesta og barnevernet.

Barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, utfalding, utforsking, meistring og kjensle av eigenverd. Når dei tilsette i barnehagen oppfattar at dei ikkje fungerer godt nok inn mot denne oppgåva, kan det vere nødvendig å hente inn ekstern hjelp. Dette kan til dømes vere når barnehagen sitt handlingsrepertoar åleine ikkje synest tilstrekkeleg, og at dei tiltaka barnehagen har sett inn, ikkje ser ut til å fungere til barns beste. Det kan vere at leik og samspel framleis ber preg av ubalansar, og at nokre barn sjølv etter omfattande arbeid framleis ikkje er inkluderte. Det kan også vere andre former for sårbarheit som stadig kjem til uttrykk. Det utilstrekkelege kan vise seg ved at det framleis førekjem at nokre barn krenkjer og andre blir krenkte.

Når det er tydeleg at barnehagen, sjølv med gode rutinar og stor innsats, ikkje lykkast med å handtere, stoppe og følgje opp krenkingar eller mobbing, bør de søkje bistand utanfor barnehagen.

Det kan vere at barnehagen oppfattar å ha behov for ekstern rettleiing eller andre former for støtte, og det kan vere aktuelt å involvere fleire instansar som kan bidra med differensiert støtte.

Ekstern støtte og rettleiing skal som hovudregel rette seg mot barnehagemiljøet i sin heilskap, såkalla systemisk støtte eller rettleiing. Dette er også utgangspunktet i saker som handlar om eit konkret barn. I nokre tilfelle kan det også vere aktuelt å hente inn hjelp til handtering på fleire arenaer i miljøet som omgjev barnet.

Barnets beste skal vere den overordna føringa i avgjerda om å hente inn hjelp.

Refleksjonsspørsmål

- Kva for døme har de på saker der det har vore nødvendig å hente inn ekstern støtte?
- Har de gode rutinar for å melde inn og bruke ekstern støtte?
- Er den eksterne støtta fortrinnsvis retta mot barnehagen som heilskap, heller enn mot enkeltbarn?

4.4.1 Modulavslutning (aktivitet)

Oppgåve

Gjennom denne modulen har de arbeidd med ulike sider ved saksgang og skriftleg plan. I denne avsluttande oppgåva skal kvart team øve på alle fasane i saksgangen og lage ein skriftleg plan. Bruk gjerne ei reell bekymring i eiga avdeling/gruppe/base som utgangspunkt, eller lag ein eigen case. Dersom de synest det er vanskeleg å finne noko eller finne på noko sjølv, kan de bruke ein av casane under.

Når de har gjennomført alle fasane (som øving eller i ein reell situasjon), evaluerer de prosessen:

- Kva fasar fungerte best?
- Kva fasar må de øve meir på?
- Kva skal de gjere annleis i neste sak (som kanskje blir ein reell situasjon)?

Lykke til!

Dersom de ikkje har ein konkret situasjon eller synest det er vanskeleg å lage eigen case, kan de ta utgangspunkt i ein av casane under:

Case Omar

Omar, 3 år, har nyleg byrja i barnehagen. Barnehagepersonalet er bekymra fordi han ikkje får til å leike (deira uttrykk).

Han «driv» mykje rundt, legg litt puslespel o.l., står ein del på sidelinja og ser på dei andre barna. Når personalet forsøker å invitere han med i leiken, rister han på hovudet og verkar lite interessert, han held fram med sitt.

Dei andre barna inviterer han heller ikkje med i leiken sin. Dei leikar mykje med traktorar, gravemaskiner, tømmerbilar, bondegardsdyr o.l. Dei leikar at dei jobbar på gard, anlegg, at dei er på elgjakt – eller dei leikar «butikk», famileleik o.l.

Case Per

Pedagogisk leiar Berit seier at Per, 5 år, opptrer på måtar som verkar krenkjande på dei andre barna på avdelinga.

Han lagar erte-reglar ut av namn (mette, hette, flette osv), kritisere bursdagskaker o.l. Berit seier dei har snakka både med Per og foreldra om dette, men til lita nytte, for Per endrar ikkje åtferd og det verkar som at foreldra ikkje forstår situasjonen (dei seier til dømes at dei ikkje opplever han slik heime).

Berit seier ho oppfattar at foreldra er likegyldige eller fråskriv seg ansvar for situasjonen.

Det kan hende de startar arbeidet med ei bekymring som etter kvart viser seg å vere ei reell sak, der eit barn opplever å ikkje ha det trygt og godt. Då må de straks melde frå til styrar, som har ansvaret for at saka blir følgt opp med undersøkingar og eventuelt tiltak.

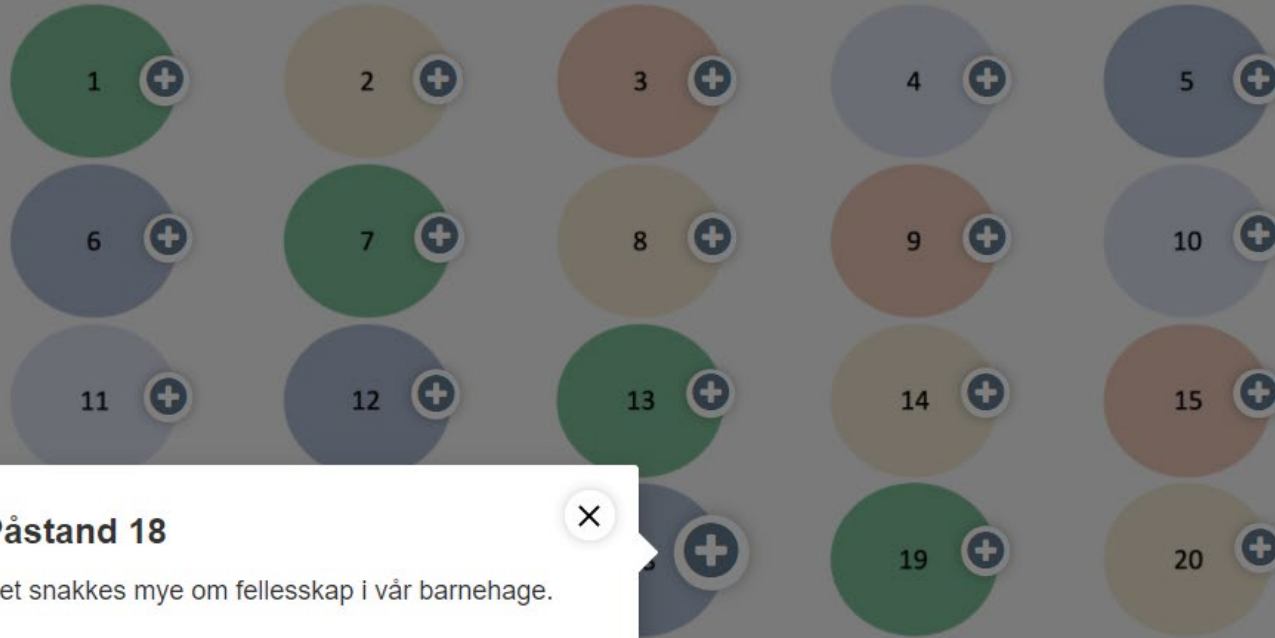

Modul 5 – Felleskapende aktiviteter

- Kunnskapsgrunnlag
 - Hva er felleskap?
 - Felleskap i styringsdokumenter
 - Kilder til felleskap i barnehagen
- Rammer for arbeid med felleskap
 - Felleskap i barnehagekontekst
 - Felleskap og mangfold
 - Lek og felleskap
 - Felleskap og rutiner
- Eksempelbank

DIALOGSPILL OM FELLESSKAP I BARNEHAGEN

Påstand 18

Det snakkes mye om fellesskap i vår barnehage.

H-P Reuse Embed

Tips

Her kan du laste ned spillbrett og analog versjon av dialogspillet:

- [Spillbrett](#) ↓
- [Analog versjon av spillet](#) ↓

← Forrige

Neste →

Merk som ferdig

5.2.3 Lek og fellesskap (video)

I **denne samtalen** snakker Thomas Moser og Jane Haugseth om leken og lek som arena for både fellesskap og ekskludering. De kommer inn på temaer som myter om frilek og betydningen av personalets tilstedeværelse. Det er viktig at personalet har en bevisst og reflektert holdning til dette. Det er ikke nødvendigvis slik at alle i personalgruppen må ha en identisk forståelse, tvert imot kan mangfold også her være en ressurs. Det forutsetter imidlertid at man er kjent med hverandres forståelser og klar over betydningen av ulike forståelser for det pedagogiske arbeidet.

Lek og fellesskap

Utdanningsdirektoratet

BARNEHAGEMILJØ

LEK OG
FELLESSKAP

THOMAS MOSER
-
UIS

JANE HAUGSETH
-
HINN

15:26

5.3.1 Vi-følelse gjennom fellesskapende aktiviteter

I dette kapitlet har vi satt opp en rekke ressurser og eksempler som legger vekt på fellesskapende aktiviteter. Her anbefaler vi dere å velge å fordype dere i et par av ressursene. Det er ikke meningen at dere skal arbeide med alle sammen. Disse ressursene danner avslutningen av modul 5.

- 5.3.2 Barnehagens digitale praksis som fellesskapende aktivitet
- 5.3.3 Matematiske samtaler som fellesskapende aktivitet
- 5.3.4 Litteraturformidling som fellesskapende aktivitet
- 5.3.5 Sang og dialog som fellesskapende aktivitet

Hver enkelt ressurs avsluttes med en praktisk oppgave, der dere blir utfordret til å prøve ut i praksis.

Tips

En tilnærming til ressursen kan være å organisere personalet i grupper eller læringspar, der de ulike gruppene fordyper seg i ulike deler. De kan det gjennomføres en deling til slutt, slik at alle får innsikt i hele ressursen.

Modul 6

Barns utvikling

- Barns utvikling
 - Nyere perspektiv på barns utvikling
 - Motorisk utvikling
 - Eksekutive funksjoner
- Barneperspektivet og barns perspektiver
- Fysisk miljø
- Samarbeid ved bekymringer
 - Tverrfaglig samarbeid med foreldre og PPT
 - Samarbeid med foreldre

6.1.1 Nyere perspektiv på barns utvikling (video)

Utvikling kan forstås på ulike måter og det finnes ulike teoretiske perspektiver som beskriver og forklare utviklingsprosesser. Teoriene har ulike hovedinteresser når det gjelder utvikling. Det viktig at man ikke ser seg blind på kun et teoretisk perspektiv, men at man vurderer verdien ulike teoretiske perspektiver kan ha for å tilrettelegge for et best mulig utviklingsmiljø for hvert enkelt barn og barnegruppen. Selv om utvikling ikke er fullstendig forhåndsbestemt, finnes det mønster og regelmessigheter både når det gjelder den motoriske, språklig-sosiale og kognitive utviklingen. Dette brukes bevisst i tilretteleggingen av barnehagemiljøet. Thomas Moser snakker i denne filmen om ulike teoretiske perspektiver.

Nyere perspektiv på barns utvikling
Utdanningsdirektoratet

BARNEHAGEMILJØ

NYERE
PERSPEKTIV
PÅ BARNES
UTVIKLING

THOMAS
MOSER
-
UIS

17:01

Modul 7 – videreføring

- Profesjonelle læringsfellesskap
- Sammenheng med rammeplan
- Barnehagebasert kompetanseutvikling
- Ny status i arbeidet – hvor er vi og hva er ny ønsket tilstand

KOMPETANSEPAKKE I LEK

- Publiseres i mars

Inkluderende praksis

Eier og lederstøtte

Om inkluderende praksis

Kultur for mangfold

Tidlig innsats

Tilpasse og tilrettelegge

Publiseres på kompetanse.udir.no 01.11.2022 →

